

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Βορβοκού-Ναυπακτίας

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. *Σερ IV, 11/1970*

^{A'}
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Σει. 1969/20-1-70.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).....Βορβοκοῦ.
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας...Ναυπηγείας
Νομοῦ.....Αἰτωλίας καὶ Ακαρνανίας.....

2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος...Ἰωάννης
...Λάμπρος..... ἐπάγγελμα...διδάκταλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις...Πλατανίτης...Ναυπλίου...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον.....5.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον...Κωνσταντῖνος...Τσαφάκης

.....
ἡλικία...86 ἐτῶν γραμματικάς γνώσεις...Β^α Δημοτικῶς.

..... τόπος κατάγωγῆς

.....Βορβοκοῦ Ακαρνανίας.....

Β. Ἰωάννης Μητρομάκης 80 ἐτῶν Βορβοκοῦ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντα διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων;...Ἡ λίαν ἀπὸ τοῦ χωρίου καὶ
ἀπὸ τοῦ ἀπὸ τοῦ χωρίου.....

Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα;...Ἐνηλλάσσοντο...Ματ'...ἐπὶ.....

2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτῆμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
...Εἰς...φυσικὰ πρόσωπα καὶ εἰς μὲν κοινότητα.....

3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του;
...Συνέδωκε διὰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ γάμου τῶν τέκνων.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Εἰς ἀμφοτέρας,

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ;

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εις αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Δὲν ἐπιτρέχον.

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εις χρήμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Δὲν ἐχρησ. τοιοῦτο.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

οἷοι.

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

Εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μέρου ἢ εἰς Πάφον καὶ ἄλλ.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... καὶ ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παρατευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (μέ καῦσιν: α) τῆς καλαμῖς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Μ.Σ. Π.Ι.Μ.Σ.Κ. Μ.Δ.Ρ.Ε.Ε. -

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Τ.Ε. 1.9.5.0. -

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ...

Α.Δ. Ν.Ο.Λ. Ν.Α.Δ.Α.Ι.Δ.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

Κατεσκευάσθη ἐν τῇ παλαιᾷ καὶ εἰς νεώτερους χρόνους.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χιμολέβ. 4. χυ.κί. 7. 10.

2. 5. 8.

3. μοντοῦρ. 6. β.η.δ.η. 9. β.α.β.κ.ρ.

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 10. χι. -

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 10. χι. -

(Ἐάν υπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

... Δ.Ι.Κ.Γ.Α... ἀροτρία... ξυλίνου... μιν...
... καὶ... ἀροτρία... χρυσοῦ... εἰ...
... ἀροτρία... εἰ...

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... καὶ...

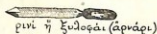
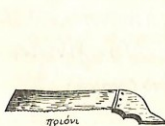
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

... εἰ...
...
...

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάει κλπ.).....

... Πριόνι... ἀρίδι... ξυλοφάει...
... σκεπάρνι...

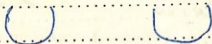

- 8) α) Διὰ τὸν ἄρτον (ζευγάρισμα, ὄργανω) ποῖα ζῶα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ.
ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. β.δ.ε.ζ. καὶ γ.η.θ.ι.
β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργανω δύο
ζῶα ἢ ἓν ; Δ.υ.ο. Γ.α.η.θ.ι.
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
Διὰ τοῦ β.δ.ε.ζ. καὶ Διὰ τοῦ γ.η.θ.ι. ἔχι.

Σχεδιάσατε την μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

10) Σχεδιάσατε ιδιαίτέρως την μορφή των ζευλών του ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρῖκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῖν, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄρωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

50/2008

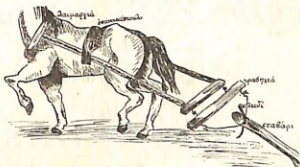

- 12) 'Από πότε γίνεται το ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; .. *Διὰ τὴν ἰσχυρίαν...*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

...

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον...

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

1) $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$ -

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Περὶ τὰς 70 λέξεων μόνον

ἀπὸ τῆς ἐπιμέλειας τοῦ βιβλίου εἰς τὴν ἑξῆς σελίδα...

Εἰς τὴν ἀκριβεστάτην μετάνοιαν...

2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις το σιδηροῦν ἄροτρον. Ἄρ. ἦν...
 ἴσως... καὶ... ἔχουσιν... ἔχουσιν... ἔχουσιν... ἔχουσιν...
 αὐτὸν... καὶ... ἔχουσιν... ἔχουσιν... ἔχουσιν... ἔχουσιν...

3) Πώς κατευθύνει ο γεωργός τα ζευγμένα ζώα (ή το ζώον) κατά το ὄργανον· με σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
Μ.Σ. 69.10.12. 05.45.10. 51. 7. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 8

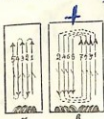

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Μετὰ τὴν ἐργασίαν... ἡ ἀνοικτὴ αὐλάκις...
 εὐθείαν... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (α).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Μετὰ τὴν ἐργασίαν... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β).....

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σπορίδες, ντάμιες, σιασνές, μεσοβράδες κ.λ.π.) ;

Εἰς λωρίδας... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β).....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

Μετὰ τὴν ἐργασίαν... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β).....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον ;

Εἰς λωρίδας... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β).....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Εἰς λωρίδας... ὡς τὸ σχεδιάγραμμα (β).....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

..... *βλ. 4.6α.*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία); τὰ ὀργώματα αὐτά: π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

α) Ὀρχμήκ. ἀρχαῖ. Νοεμβρίαν

β) Σπορά. τέλει. Νοεμβρίαν

Σπορ. καλλουργία. ἔχαστος 4 ὀργαφά. 15. Φεβρουαρίαν. 4. Διβόλισμα 20. Μάρτιον. γ) γύρισμα 20. Απριλίον (1-8)

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Δὲν ἐφύτευαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἄσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρη ἢ ἄλλο δημητριακόν....

49 να. χρόνο.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Σίτου. ἔν. Ἀπριλίον. 4. Φεβρουαρίον. ἀπὸ Νοεμβρίου*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

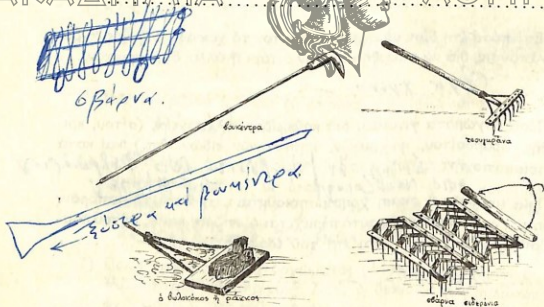
Δισάκι.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

Μίαν ξύστρα που έχω τοποθετήσει
 εν τ. άβδ. τέτοιω βουήντα—

Εἰς τὴν ἀπαριθμῶν ἡδυν.—

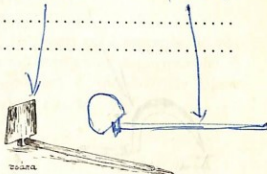
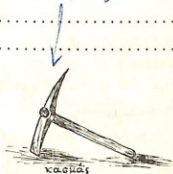
Ms. 202.01

— 10 —

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Κασκός..... Τεχνή..... Τεχνή.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Ζυγιάδης ὁ μικτὸς καὶ ἡδὲ παιδίον. —
ἐργάζονται ἐν κτηνέῃ (βόλῳ).

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σποράν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Ὁ δὲ καλλιεργεῖται. —

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Ὁ δὲ καλλιεργεῖται.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Ὁ φυτεύοντο πρὸ τοῦ 1920 εἰς αὐλάκια καὶ πρασιές.

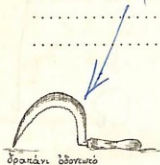
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Μετ. 20... Δρ. η. κ. ν. 1.

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Τὸ δρεπάνι... ἀκμή... ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

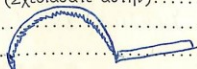
ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ πταία ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Μετ. 10 cm.

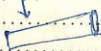

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλεῖου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Τὸ δρεπάνι... ὀδοντωτό...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (Σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ὁ σιδηρὸς σκελετὸς... δένει... ..

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα· (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ἄ.) *Τὸς ἰσχυροὺς ἀτλά...*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) *Τῶν ἐπιεικῶν... ἄλλ...*

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἑθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. *Mισδ. ἥλιο.*
- 2) Οἱ στάχυες πού ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ΚΑΔΗΜΙΑ ΜΟΜΕΝΤΑ ΔΘΗΝ*
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστάς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταί.*
- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίασμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Τοποθετοῦνται... πλάγι-ως... μαζὶ καὶ περὶ... πλάγι-ως καὶ εὐθείως...*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

αγκυλίες. Χερδβορα

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τύπου καὶ ποῖον ;

ἄνθρωποι καὶ ζώδια.

Аб, див'яч-вожт роз'снху.

2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ἀποκοπὴν (ἐξεκότης). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ φαγητοῦ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας οὐματολογίαν). *Μ.Σ. Μερουχ. 16.22...*

4π? 2η^κην(ζεκοα)... 4λ' αμωβλ... χρδρα...

наб. д. в. бон... Простр. 70... Формат 20.....

7. H. d. r. p. d. v. f. a. d. l. g. l. d. d. v. d. n. e. p. x. s. i.

3) Οι ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; Ἐπίσης κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των);

Knowing... is explored... given...

..Pleasure & Pain ..ending

Im Proton der α -Kette stehen.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Τρίτη... Πέμπτη... καὶ... 13 τοῦ μηνός...
δὲν ἀρχίζει... ὁ θερισμός... —

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Ναί... Τὰ τραγούδια ἐπὶ τῆς ἀναψυχῆς
ἀποφοινίχῃ... βοσκῆς καὶ τῆς γενομένης —

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Δεν ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι —

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Καὶ νυν' διὰ τί καὶ κατὰ τίς... —

ἐξουσιάζαν ὑποχλωρῶς. —

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ἰ. Ν. Ν. Δ. Φ. Ν. Α. Γ. ... καὶ ... ἔ. Ν. Ν. Α. Γ. ... ἔ. Ν. Ν. Α. Γ. ...

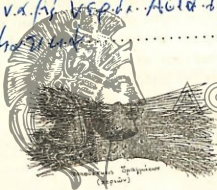
Γ. Ν. Ν. Δ. Φ. Ν. Α. Γ. ... χρ. Ν. Ν. Α. Γ. ...

Ν. Ν. Α. Γ. ... καὶ ...

Α. Ν. Ν. Α. Γ. ... Α. Ν. Ν. Α. Γ. ...

Δ. Ν. Ν. Α. Γ. ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Ν. Ν. Α. Γ. ... 6 ... Ν. Ν. Α. Γ. ...

Φ. Ν. Α. Γ. ... Ν. Ν. Α. Γ. ...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι ; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή
φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθηθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετεφέροντο εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τοποὺς λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν ; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως

Θέτονται εἰς σωρόν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.
ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνάγκη εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ;

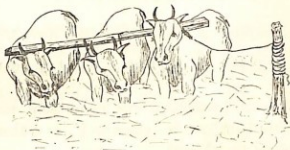
Ὑπῆρχεν ἀνάγκη εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν ;

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ;

Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ;
Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ;

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Τὰ χεῖρ βλά... ἐρ. θ. ι. σ. ... (χρ. τιμ. κ.) ... γαί
 ἐκχ. / ν. κ. ι. ... λ. ε. ς. γ. δ. κ. ... ἐρ. ε. λ. σ. κ. ...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιστοῦ ἐξήλιος στῦλος, ὑψοῦς δύο μέτρων (καλούμενός σπηχερός,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκαση κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

..... Ναι

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλώνιστοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμὸν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

M. J. D. L. S. J.

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνατισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνατικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνατισμὸν των.

Σημειώσατε, ἔαν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγυνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

ἀρχίζει ἀπὸ 9 π.μ. μέχρι 5 π.μ.

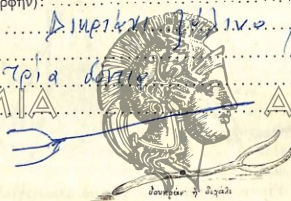
- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Δικούλι, δουκράνι, ξύλο

τρία δότις

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκότους στάχυν ;.....

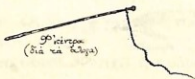
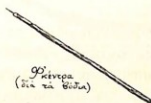
Ναί. -

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῴων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

*Μῆκος 1 μέτρο 20 πύλα
καὶ ἄλλο 1 πύλα*

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Μία ἡμέρα -

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὴν ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Δὲν δίδωται ὄνομα -

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ τὰ ζῶα ἢ ὑπὸντα (ἢ ὑπάρχον ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

καὶ οἱ ἴδιοι εἶχαν καὶ ἐργασίαν -

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ὐχί -

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

...φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.

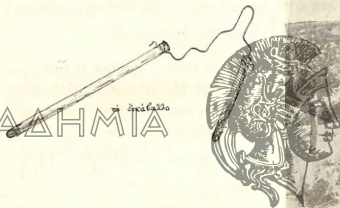

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα μικροῦ κερῶς δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; ...

...ἐλθόντων καὶ οἱ ἐξέτου βελτίους...
...ἐλθόντων καὶ οἱ ἐξέτου βελτίους...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

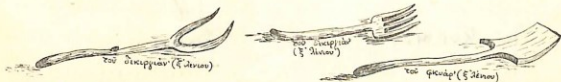
καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συγγενεῖς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) 1965

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... 1965

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Δὲν ἐνίσχυσε δὲ καὶ τὸ ἔλεος τοῦ
ἐν ἡμῖν. ὁ δὲ ἐν ἡμῖν.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτᾶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Мэ 20⁹ 400⁹ Р_н

AKAΔHMIA

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίξει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

And pas. mai per un 20. xi. di. xv. i. o. 25.
si. di. —

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λήχισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δευτέρον ἀλῶνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Δὲν ἔχουν ὁμοίαν ἀντιμετώπιση.

ὄχι. καὶ ὅτι.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
 νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἐφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

ἢ δι' ἄλλων μέσων

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

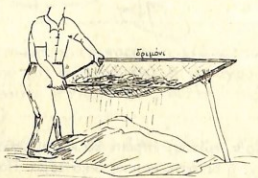
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιό δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀρυλόγιος

δριμόνι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Μελέουσα εἰς) σωρεῖται εἰς τοὺς ἀλῶνι.

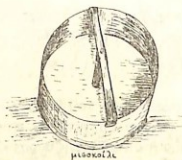
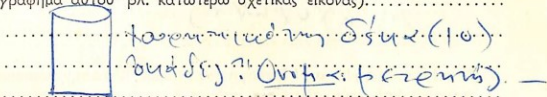
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Ἄ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλῶνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλῶνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

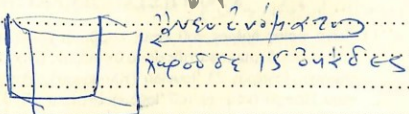

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο, εἰς εἶδος, εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο, *Ναί*
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο, *Ναί*
- γ) τὸ γυφτιάτικο, *Ναί*
- δ) τὸ ἀλωναίτικο κλπ. *Ναί*

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

ἡ παραγωγή ἀποθηκεύετο ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐντὸς λάκκων.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ;

Εἰς ἀχυρῶνας

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Κατὰ τὸν θερισμόν. 4/σέρες 2/
ἀλ. ὠνίσης. χωρ. κ.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη. Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς· ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τὴν ἑσπέρas 23 Ἰουνίου... τὴν Ἀγικαντίαν...
τοῦ Ραχάβ.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Τὴν 23 Ἰουνίου... τὴν ἑσπέρas
ἐν τῷ δρόμῳ... τοῦ Χερσοῦ.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

Φωτιά -

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος;...

Παιδιά -

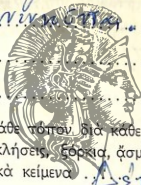
2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, από ποιον μέρος;

Παιδιά... Δεν τ' αγγίζουν

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

Εξέδωκεν εντολήν εν δα' αναβολή
φωτιά και εναντιότατα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχάι, διάφοροι έπικλήσεις, εόρτια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

Δεν εχουν

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Τρία συνεχώς... ουδέν ην... ην... από την πυράν
"φωτιά και..."

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

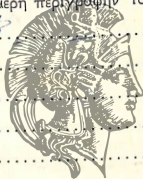
ἄχρηστος καὶ ξύλον

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἰ. Δ. χ.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1) ΒΑΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΒΟΜΒΟΚΟΙ: ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ. 9
Αριθ. Διεν. 5

Πρὸς
τὸ Κέντρον Ἑστῆς Ἑλληνικῆς
Λογογραφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
εἰς Ἀθήνας

(Διὰ τοῦ κ. Ἐνδεωρτοῦ Διφοιτηῆς
Ἑκπαίδευσως Ναυπακτίας).

Ἐν Βομβοκοῦ τῇ 20ῃ Ἰανουαρίου 1970

Θέμα: "Προβλῆ Ἑρευματολόγιον εἰς
περιχρυσὰ ἐρεθίσματα καὶ κατ' ἔθνην
ποικίλῃς"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Ἰωάννης Λάμπρος

Λαμβάνω τὴν τιμὴν τὰ ὑποβλήσω ὑμῖν,
κατακρίνων, ἐρευματολόγιον εἰς
περιχρυσὰ ἐρεθίσματα καὶ κατ' ἔθνην
ποικίλῃς ὅπως συμπληρωθένον.

Διὰ τοῦ τοῦ Σχοδρίου